



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-68-17

Druk nr 1630

Warszawa, 7 czerwca 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw** z projektem aktu wykonawczego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Energii.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1899, 1948 i 1986) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 po pkt 14 dodaje się pkt 14a w brzmieniu:

„14a) podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, w tym przedsiębiorstwo energetyczne będące właścicielem systemu przesyłowego gazowego, które dokonują na potrzeby własne przywozu gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;

2) w art. 24:

a) w ust. 2 uchyla się pkt 3,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zapasy obowiązkowe gazu ziemnego utrzymuje się fizycznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w instalacjach magazynowych przyłączonych do systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego gazowego, z zastrzeżeniem art. 24a.”;

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Operator systemu magazynowania przedstawia operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych, według stanu na dzień 31 maja, charakterystykę instalacji magazynowej, w której są utrzymywane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego wraz ze szczegółowym wykazem podmiotów utrzymujących zapasy obowiązkowe w tej instalacji i ilością

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne oraz ustawę z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw.

tych zapasów, w celu weryfikacji technicznych możliwości dostarczenia całkowitej ilości zapasów tego gazu z danej instalacji do systemu gazowego, do dnia 15 czerwca każdego roku lub na żądanie operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych.

3b. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych dokonuje weryfikacji technicznych możliwości dostarczania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do systemu gazowego, w okresie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania kompletnych dokumentów, oraz przekazuje niezwłocznie ministrowi właściwemu do spraw energii i Prezesowi URE informacje o wynikach dokonanej weryfikacji.”;

3) w art. 24a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zapasy obowiązkowe gazu ziemnego mogą być utrzymywane fizycznie poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w instalacjach magazynowych przyłączonych do systemu gazowego, pod warunkiem że:

- 1) parametry techniczne instalacji magazynowych oraz sieci gazowych, do których instalacje te są przyłączone, będą zapewniać możliwość dostarczenia całkowitej ilości utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do sieci przesyłowej lub do sieci dystrybucyjnej krajowej,
- 2) zawarte przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego umowy o świadczenie usług magazynowania gazu ziemnego oraz świadczenie usług przesyłania gazu ziemnego zawierają postanowienia zobowiązujące operatorów będących stronami tych umów do dostarczenia, na zasadach ciągłych i w każdych warunkach, całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej krajowej – w okresie nie dłuższym niż 40 dni.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, którzy utrzymują zapasy obowiązkowe tego gazu w instalacjach magazynowych zlokalizowanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wykorzystują zdolności przesyłowe zarezerwowane na potrzeby dostarczenia całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej krajowej wyłącznie na te potrzeby.”;

4) w art. 24b:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy umowy, o których mowa w ust. 1, przewidują utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, art. 24a stosuje się odpowiednio.”,

b) w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) okres obowiązywania umowy, przy czym okres ten odpowiada lub jest wielokrotnością okresów, o których mowa w art. 25 ust. 4 lub 5;”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. W przypadku zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego może upoważnić osobę reprezentującą przedsiębiorstwo lub podmiot przyjmujący zlecenie wykonywania zadań w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do przeprowadzenia czynności związanych z weryfikacją, przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, technicznych możliwości dostarczenia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do systemu gazowego oraz do reprezentowania go przed Prezesem URE i ministrem właściwym do spraw energii.”,

d) w ust. 6 uchyla się zdanie drugie,

e) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Prezes URE, w drodze decyzji, wyraża zgodę albo odmawia wyrażenia zgody na zawarcie umowy, o której mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu umowy, o którym mowa w ust. 6.”,

f) dodaje się ust. 11 w brzmieniu:

„11. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, planujące zawierać umowy na wykonywanie zadań w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, umieszczają na swojej stronie internetowej informacje o:

- 1) planowanych warunkach, na jakich umowa ta będzie wykonywana;
- 2) planowanej wysokości wynagrodzenia za wykonanie tej umowy wraz ze sposobem wyliczenia tego wynagrodzenia, biorąc pod uwagę zakres powierzonych do wykonywania zadań, okres obowiązywania tej umowy oraz ilość utrzymywanych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego i która ze stron tej umowy jest właścicielem tego gazu.”;

5) w art. 25:

a) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego są obowiązani:

- 1) poinformować Prezesa URE o zamiarze rozpoczęcia przywozu gazu ziemnego,
- 2) przekazać operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych informacje o miejscu magazynowania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w celu weryfikacji technicznych możliwości dostarczenia tych zapasów do systemu gazowego – najpóźniej na 30 dni przed dniem rozpoczęcia tego przywozu.”,

b) dodaje się ust. 8–10 w brzmieniu:

„8. Prezes URE przedstawia ministrowi właściwemu do spraw energii oraz operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych informacje o wielkościach zapasów obowiązkowych ustalonych zgodnie z ust. 2 i 5.

9. Ilość gazu ziemnego przywiezionego, o której mowa w ust. 2 i 5, ustala się jako różnicę między wielkością przywozu i wywozu w okresach, o których mowa w tych przepisach.

10. Przedsiębiorstwo energetyczne, które wykonywało działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot, który dokonywał jego przywozu, utrzymują zapasy obowiązkowe gazu ziemnego ustalone zgodnie z ust. 2 lub ust. 5, w okresach, o których mowa w tych przepisach, także w przypadku odpowiednio, cofnięcia przez Prezesa URE koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą lub wygaśnięcia tej koncesji albo zaprzestania przywozu gazu ziemnego.”;

6) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego przekazują operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych informacje o miejscu magazynowania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w celu weryfikacji technicznych możliwości dostarczenia tych zapasów do systemu gazowego – do dnia 15 czerwca każdego roku.

2. Przedsiębiorstwa i podmioty, o których mowa w ust. 1, przedstawiają ministrowi właściwemu do spraw energii i Prezesowi URE informacje o:

- 1) rzeczywistej wielkości utrzymywanych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz miejscu ich magazynowania, według stanu na dzień 15 września – do dnia 20 września każdego roku;
- 2) działaniach podjętych w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia poprzedniego roku, w celu zapewnienia bezpieczeństwa paliwowego państwa w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz realizacji obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego – do dnia 15 maja każdego roku.”;

7) w art. 30:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Kontrola, o której mowa w ust. 1, polega na analizie wyjaśnień oraz dokumentów przedstawionych przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub

podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, lub podmiot któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.”,

b) w ust. 8 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W przypadku odmowy podpisania protokołu z kontroli przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, lub podmiot któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, kontrolujący dokonuje stosownej adnotacji w protokole.”,

c) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Prezes URE może wezwać przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego lub podmiot, któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do usunięcia uchybień określonych w protokole z kontroli, wyznaczając termin ich usunięcia.”;

8) art. 52 otrzymuje brzmienie:

„Art. 52. 1. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych uruchamia zapasy obowiązkowe gazu ziemnego po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 26 ust. 1, w ilościach niezbędnych do bilansowania systemu gazowego w okresie występowania zakłóceń w dostarczaniu gazu ziemnego lub nieprzewidzianego wzrostu jego zużycia, o których mowa w art. 49 ust. 1.

2. Operatorzy, o których mowa w ust. 1, informują o uruchomieniu zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych w instalacjach magazynowych:

- 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – operatora systemu magazynowania,
- 2) poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, którzy utrzymują te zapasy, lub podmiot, któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego

– najpóźniej w dniu uruchomienia tych zapasów.

3. Operator systemu magazynowania gazu ziemnego przekazuje niezwłocznie przedsiębiorstwom energetycznym wykonującym działalność w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotom dokonującym przywozu gazu ziemnego, lub podmiotom, którym zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego,

utrzymującym zapasy obowiązkowe gazu ziemnego w zarządzanych przez niego instalacjach magazynowych, informację o uruchomieniu zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

4. W przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych operator systemu magazynowania, przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego i podmiot, któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, utrzymujący te zapasy w instalacjach magazynowych zlokalizowanych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 1, dostarczają do systemu gazowego gaz ziemny w ilościach i w terminach wskazanych przez operatora systemu przesyłowego lub operatora systemów połączonych.

5. W przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego z instalacji magazynowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w której zapasy te są utrzymywane przez więcej niż jedno przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego lub podmiot, któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, przyjmuje się, że uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego w ilościach proporcjonalnych do wielkości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych przez każde z tych przedsiębiorstw lub podmiotów w tej instalacji magazynowej.

6. W okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych dokonuje bilansowania systemu przesyłowego gazowego z uwzględnieniem art. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (Dz. Urz. UE L 91 z 27.03.2014, str. 15).

7. W okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych:

- 1) dokonuje rozliczeń finansowych za pobrane ilości gazu ziemnego od przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub od podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego, których zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione;

- 2) dokonuje rozliczeń finansowych z tytułu dostarczonych ilości gazu ziemnego podmiotom zlecającym usługę przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego, na rzecz których zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione;
- 3) bilansuje system przesyłowy gazowy oraz prowadzi rozliczenia z użytkownikami tego systemu z tytułu niezbilansowania;
- 4) zapewnia neutralność kosztową działalności w zakresie bilansowania systemu przesyłowego gazowego przez przeniesienie kosztów i przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności na użytkowników systemu gazowego.

8. Rozliczenia kosztów wynikających z uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, prowadzone są dla każdej doby gazowej rozumianej jako okres od godziny 6⁰⁰ danego dnia do godziny 6⁰⁰ następnego dnia, w której nastąpiło uruchomienie tych zapasów odrębnie z:

- 1) przedsiębiorstwami energetycznymi wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotami dokonującymi przywozu gazu ziemnego zobowiązanymi do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, których zapasy obowiązkowe zostały uruchomione lub z podmiotami przyjmującymi zlecenie wykonywania zadań w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego,
- 2) podmiotami zlecającymi usługi przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego, na rzecz których nastąpiło uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego
– po zakończeniu miesiąca, w którym uruchomiono te zapasy.

9. Minister właściwy do spraw energii może określić, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń,
- 2) szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego

– biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa paliwowego państwa, potrzebę zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, równoprawne traktowanie przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiotów

dokonujących przywozu gazu ziemnego oraz innych użytkowników systemu gazowego, a także przejrzysty i obiektywny charakter przyjętego systemu rozliczeń.”;

9) po art. 52 dodaje się art. 52a w brzmieniu:

„Art. 52a. 1. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych, po zakończeniu każdej doby gazowej, w której uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, do godziny 12⁰⁰, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw energii oraz Prezesowi URE informacje o:

- 1) terminie i ilości uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w tej dobie gazowej oraz instalacjach magazynowych, z których zostały uruchomione;
- 2) przedsiębiorstwach energetycznych i podmiotach, o których mowa w art. 52 ust. 7 pkt 1, od których zostały odebrane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego w tej dobie gazowej.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przekazują operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych:

- 1) operator systemu magazynowania, w zakresie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz
- 2) przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, w zakresie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych przez te podmioty poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– po zakończeniu każdej doby gazowej, w której doszło do uruchomienia tych zapasów, do godziny 10⁰⁰.

3. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych, po zakończeniu każdego miesiąca gazowego, rozumianego jako okres od godziny 6⁰⁰ pierwszego dnia danego miesiąca do godziny 6⁰⁰ pierwszego dnia kolejnego miesiąca, w którym uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw energii oraz Prezesowi URE raport obejmujący w formie zbiorczej informacje, o których mowa w ust. 1.

4. Po zakończeniu miesiąca gazowego, w którym uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, operator systemu magazynowania przekazuje operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych, oraz przedsiębiorstwom energetycznym lub podmiotom, o których mowa w art. 52 ust. 7 pkt 1, informacje o ilościach gazu ziemnego stanowiących podstawę do

prowadzenia rozliczeń za odebrane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego niezwłocznie po ich ustaleniu.”;

10) w art. 59 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) dysponuje pełną mocą i pojemnością instalacji magazynowania gazu ziemnego oraz skraplania gazu ziemnego przyłączonych do systemu gazowego oraz dysponuje zapasami obowiązkowymi gazu ziemnego.”;

11) w art. 63:

a) w ust. 1:

– po pkt 5a dodaje się pkt 5b w brzmieniu:

„5b) wykorzystuje zdolności przesyłowe zarezerwowane na potrzeby dostarczenia całkowitych ilości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej krajowej w sposób niezgodny z art. 24a ust. 3;”;

– po pkt 6a dodaje się pkt 6b w brzmieniu:

„6b) nie dopełnia obowiązku poinformowania Prezesa URE o zamiarze rozpoczęcia przywozu gazu ziemnego, o którym mowa w art. 25 ust. 6;”;

– pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) będąc osobą kierującą działalnością przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotu dokonującego przywozu gazu ziemnego, lub podmiotu, któremu zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, nie usunie, w wyznaczonym terminie, uchybień do czego został zobowiązany na podstawie art. 30 ust. 9;”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 3a–5a, 6 i pkt 19b, kara pieniężna wynosi od dwukrotnego do dziesięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, obowiązującego w kwartale, w którym nastąpiło niedopełnienie obowiązku.”;

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 5b, 6b, 8–10 i 18b, kara pieniężna wynosi od 10% do 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara dotyczy działalności

wykonywanej na podstawie koncesji, wysokość kary wynosi od 10% do 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.”;

12) w art. 64:

a) w ust. 1:

– pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) pkt 1, 2, 3, 5b, 6, 6b, 11, 16, pkt 18a w zakresie kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 1, oraz pkt 19 i 19b – wymierza Prezes URE;

2) pkt 1–5a, 7, 8, 18, pkt 18a z wyłączeniem kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 1, oraz pkt 18b i 20 – wymierza Prezes Agencji;”;

– pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) pkt 6a, 17 i 19a – wymierza minister właściwy do spraw energii.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prezes Agencji wymierza kary, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1–5a, 7, 8, 18, pkt 18a z wyłączeniem kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 1, oraz pkt 18b i 20, w drodze decyzji, od której przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw energii.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prezes URE wymierza kary, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5b, 6, 6b, 11, 16, pkt 18a w zakresie kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 1, oraz pkt 19 i 19b, w drodze decyzji, od której przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów.”;

13) uchyla się art. 65;

14) w art. 66:

a) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wniesienia skargi do sądu administracyjnego lub odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów od decyzji w sprawie nałożenia kary pieniężnej.”;

b) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) orzeczenie sądu stało się prawomocne.”;

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W zakresie nieuregulowanym w ustawie, do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu IVa ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks

postępowania administracyjnego oraz przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.”,

d) dodaje się ust. 7 i 8 w brzmieniu:

„7. Kary pieniężne, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 1 i 3–7, płatne są na konto właściwego urzędu skarbowego.

8. Kary pieniężne, o których mowa w art. 64 ust. 1, uiszczą się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o ich wymierzeniu stała się prawomocna.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 i 791) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 32 w ust. 1 w pkt 4 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) obrotu paliwami stałymi, obrotu energią elektryczną za pomocą instalacji o napięciu poniżej 1 kV będącej własnością odbiorcy, obrotu skroplonym gazem ziemnym dostarczonym z zagranicy dokonanego w punkcie dostawy do terminalu w rozumieniu art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1731 i 2260), obrotu paliwami gazowymi, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 100 000 euro lub jeżeli sprzedaż ma na celu likwidację zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych zgodnie z art. 25 ust. 10 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1899, 1948 i 1986 oraz 2017 r. poz. ...), obrotu gazem płynnym, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 10 000 euro oraz obrotu ciepłem, jeżeli moc zamówiona przez odbiorców nie przekracza 5 MW;”;

2) w art. 33 uchyla się ust. 1a;

3) w art. 35:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Wniosek o udzielenie koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą powinien ponadto określać wielkość średniodobowego planowanego przez podmiot przywozu w okresie od dnia jego rozpoczęcia do dnia 30 września następującego po rozpoczęciu przywozu, zgodnie z ustawą wymienioną w art. 32 ust. 1 pkt 4 lit. a.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1aa w brzmieniu:

„1aa. Przepisu ust. 1a nie stosuje się do wniosku o udzielenie koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą wyłącznie w zakresie wywozu gazu ziemnego.”;

4) w art. 41 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Prezes URE cofa koncesję na obrót gazem ziemnym z zagranicą, również w przypadku gdy przedsiębiorstwo energetyczne nie utrzymuje zapasów obowiązkowych gazu ziemnego lub nie zapewnia ich dostępności zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2, art. 24a oraz art. 25 ust. 2 albo ust. 5 ustawy wymienionej w art. 32 ust. 1 pkt 4 lit. a.”;

5) w art. 43:

a) w ust. 5 skreśla się przecinek i wyrazy „z zastrzeżeniem ust. 6”,

b) uchyla się ust. 6.

Art. 3. W ustawie z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1165 i 1986) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. 1. Wielkość zapasów obowiązkowych gazu ziemnego dla przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotu dokonującego przywozu gazu ziemnego, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie utrzymują zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, na okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2018 r., Prezes Urzędu Regulacji Energetyki ustala, na wniosek tego przedsiębiorstwa lub podmiotu złożony do dnia 5 sierpnia 2017 r., w drodze decyzji, na podstawie danych o wielkości dokonanego przywozu w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. wynikających ze sprawozdań statystycznych sporządzanych przez to przedsiębiorstwo lub podmiot oraz danych przekazanych w trybie art. 49c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przedstawia ministrowi właściwemu do spraw energii oraz operatorowi systemu przesyłowego gazowego informacje o wielkościach zapasów obowiązkowych gazu ziemnego ustalonych zgodnie z ust. 1, do dnia 5 września 2017 r.”.

Art. 4. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego przedstawia ministrowi właściwemu do spraw energii i Prezesowi Urzędu Regulacji

Energetyki informacje o rzeczywistej wielkości zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych w okresie od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2018 r. oraz miejscu ich magazynowania, według stanu na dzień 30 września 2017 r. – do dnia 10 października 2017 r.

Art. 5. W terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, operator systemu przesyłowego gazowego przedłoży Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do zatwierdzenia instrukcję ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej, o której mowa w art. 9g ustawy zmienianej w art. 2, dostosowaną do treści tych przepisów wykonawczych, w trybie określonym w art. 9g ustawy zmienianej w art. 2.

Art. 6. Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą i podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego przedstawia operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych informacje o miejscu magazynowania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w wielkości ustalonej zgodnie z art. 37 ustawy zmienianej w art. 3, w celu weryfikacji technicznych możliwości dostarczenia zapasów tego gazu do systemu gazowego, do dnia 10 września 2017 r.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 3, art. 4 i art.6, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 2 lit. b i pkt 3, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2017 r.;
- 3) art. 1 pkt 11 lit. a, który wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2017 r.

UZASADNIENIE

I. Zmiany w zakresie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego

1. Wprowadzenie

W dniu 22 lipca 2016 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (dalej: nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne), która w celu poprawy bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego wprowadziła do ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (dalej – ustawa o zapasach) usunęła dotychczasowe uprzywilejowanie sprzedaży gazu ziemnego z dostawą na granicy przez nałożenie obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego na własne potrzeby oraz usunęła możliwość uzyskania zwolnienia z tego obowiązku dla tzw. małych sprzedawców.

Dotychczasowe doświadczenia wynikające ze stosowania nowych przepisów dotyczących zapasów obowiązkowych gazu ziemnego wskazują, że konieczne jest podjęcie dalszych działań legislacyjnych w celu wprowadzenia ułatwień dla podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych sygnalizowanych przez uczestników rynku w stosunku do obowiązującego stanu prawnego.

2. Proponowane rozwiązanie prawne

2.1. Wprowadzane ułatwienia dla podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego

Ustawa wprowadza szereg ułatwień w realizacji obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, w tym:

- 1) zmniejsza obowiązki administracyjne przez zniesienie konieczności przedstawiania operatorowi systemu przesyłowego lub operatorowi systemów połączonych przez podmiot zobowiązany charakterystyki instalacji magazynowej zlokalizowanej na terytorium RP, w której utrzymywane są zapasy obowiązkowe gazu ziemnego. Zgodnie z proponowaną zmianą obowiązek ten będzie ciążył na operatorze systemu magazynowania;
- 2) wprowadza przejrzyste zasady dotyczące uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego przez operatora systemu przesyłowego gazowego;

- 3) określa transparentne i niedyskryminacyjne reguły dokonywania rozliczeń z tytułu kosztów powstałych w związku z uruchomieniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, które będzie prowadził operator systemu przesyłowego w ramach bilansowania systemu gazowego w oparciu o cenę rynkową;
- 4) dookreśla zasady oddziaływania regulatora rynku na podmioty, którym zlecono utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego;
- 5) rozstrzyga w sposób jednoznaczny wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów regulujących zasady funkcjonowania systemu bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, redukując tym samym ryzyka regulacyjne związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Dodatkowo, przedłożony projekt porządkuje kwestie sankcji, jakie Prezes URE nakłada na podmioty, które nie realizują obowiązków określonych w ustawie, dostosowując te regulacje do znanych już uczestnikom rynku rozwiązań przyjętych w ustawie – Prawo energetyczne.

2.2 Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych sygnalizowanych przez uczestników rynku w stosunku do obowiązującego stanu prawnego

W ramach rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych projekt nowelizacji potwierdza dotychczas stosowaną praktykę, że ilość zapasów obowiązkowych jest określana na podstawie wielkości zrealizowanego przywozu netto gazu ziemnego, tj. gazu ziemnego, który trafia do odbiorców na terytorium RP (przywóz pomniejszony o wywóz), a nie od przywozu brutto. Proponowane rozwiązanie ma na celu budowanie pozycji kraju jako hubu gazowego w Europie Środkowo-Wschodniej, w szczególności w związku z realizowanymi projektami infrastrukturalnymi służącymi dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego z zagranicy.

W dalszej kolejności zmiany przesądzają, że na potrzeby zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezbędne jest zarezerwowanie zdolności przesyłowych ciągłych. Ma to na celu zagwarantowanie możliwości sprowadzenia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego do kraju w dowolnym momencie w czasie kryzysu energetycznego.

Projekt jednoznacznie rozstrzyga również wątpliwości interpretacyjne, które zgłaszali uczestnicy rynku w odniesieniu do rodzaju zdolności przesyłowych, które w świetle obowiązujących przepisów ustawy o zapasach zapewniałyby możliwość dostarczenia zapasów obowiązkowych utrzymywanych zagranicą do krajowego systemu gazowego.

W tym celu projekt doprecyzowuje, że zdolności przesyłowe zarezerwowane na potrzeby związane z utrzymywaniem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego poza granicami RP mogą być wykorzystywane wyłącznie na te potrzeby.

Oznacza to, że w przypadku utrzymywania zapasów obowiązkowych poza terytorium RP podmiot zobowiązany jest do zarezerwowania zdolności przesyłowych na zasadach ciągłych w punkcie wyjścia z systemu zagranicznego oraz punkcie wejścia do systemu krajowego, w wielkości umożliwiającej sprowadzenie całości tych zapasów do krajowego systemu gazowego w okresie nie dłuższym niż 40 dni. Rezerwacja mocy dedykowanych na potrzeby zapasów obowiązkowych jest niezbędna w celu umożliwienia wprowadzenia do systemu krajowego dodatkowych ilości gazu ziemnego, powyżej zamówionych ilości kontraktowych gazu ziemnego wprowadzanego w normalnych warunkach rynkowych w celu realizowania umów sprzedaży zawartych z odbiorcami gazu ziemnego.

Akceptowanie innych rozwiązań, np. wykorzystywania przez podmiot zobowiązany do utrzymywania zapasów obowiązkowych zdolności przesyłowych, które podmiot ten zarezerwował jako niezbędne do realizacji tego obowiązku, na cele inne niż wcześniej zadeklarowaną realizację ustawowego obowiązku, tj. w ramach bieżącej działalności handlowej, nie przyczyniałyby się do zwiększenia ilości gazu ziemnego w systemie. Przy założeniu pełnego wykorzystania zdolności przesyłowych pod przesył wolumenów handlowych (a takie miałyby najprawdopodobniej miejsce w momencie uruchomienia zapasów, które następuje przeciw z reguły przy nadzwyczajnie zwiększonym zużyciu gazu ziemnego), takie wykorzystanie zdolności przesyłowych skutkowałoby wyparciem wolumenów handlowych przez gaz ziemny stanowiący zapasy obowiązkowe. Wykorzystanie mocy przesyłowych pod wolumeny handlowe tym samym nie służyłoby zapewnieniu bezpieczeństwa paliwowego państwa.

Dodatkowo należy zauważyć, że wymóg rezerwowania zdolności przesyłowych w punkcie wejścia do systemu gazowego stanowi wyraz dążenia do ustanowienia symetrycznych warunków dla utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, niezależnie od miejsca ich magazynowania. Należy wskazać, że usługi magazynowania oferowane przez operatora systemu magazynowania w instalacjach magazynowych zlokalizowanych na terytorium RP obejmują również zdolności przesyłowe w punkcie wejścia do krajowego systemu przesyłowego, co gwarantuje dostarczenie zapasów obowiązkowych do systemu w każdej sytuacji. Zapewnienie analogicznych warunków

w przypadku magazynowania zapasów obowiązkowych w instalacjach magazynowych znajdujących się poza terytorium RP wymaga zatem rezerwacji zdolności przesyłowych na połączeniu między systemami gazowymi, na warunkach ciągłych, dedykowanych wyłącznie ilościom wynikającym z obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych.

W ramach dalszego doprecyzowywania i rozstrzygnięcia powstałych wątpliwości interpretacyjnych proponowana regulacja wprowadza definicję podmiotu przywożącego. Zgodnie z nią jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, która dokonuje przywozu gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na potrzeby własne. Definicja obejmuje również przedsiębiorstwa energetyczne będące w dniu 3 września 2009 r. właścicielami sieci przesyłowej. To doprecyzowanie ostatecznie przesądza o konieczności podejmowania przez te podmioty działań przyczyniających się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw.

Nowelizacja w sposób jednoznaczny rozstrzyga również wątpliwość co do dopuszczalnych sposobów utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. Utrzymywane mogą być one wyłącznie fizycznie w instalacji magazynowej. Wyklucza to zatem możliwość realizacji obowiązku przez usługę tzw. „wirtualnego magazynu”. W celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw zapas obowiązkowy nie może być bowiem przechowywany poza konkretnie wskazaną instalacją magazynową.

Jednocześnie w celu jednoznacznego określenia i wskazania odrębnych kategorii podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych, tj. podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego na terytorium RP w celu odsprzedaży i na potrzeby własne, definicja podmiotu przywożącego wyłącza przywóz gazu ziemnego w ramach wykonywania działalności gospodarczej w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą z definiensa definicji „podmiotu dokonującego przywozu gazu ziemnego”.

Projektowana nowelizacja wprowadza również zmiany w przepisach ustawy – Prawo energetyczne, tj. upraszcza i porządkuje zasady udzielania przez Prezesa URE koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą tak, aby na etapie występowania o udzielenie koncesji podmiot nie był zmuszony do posiadania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, ale mógł je utworzyć dopiero w momencie faktycznego podejmowania działalności gospodarczej, a więc rozpoczęcia przywozu gazu ziemnego na terytorium RP.

3. Kary pieniężne

Projekt zawiera również propozycje zmian przepisów regulujących nakładanie kar pieniężnych. Celem tych zmian jest uporządkowanie obowiązujących przepisów oraz zapewnienie realizacji przepisów wprowadzanych niniejszą ustawą.

Proponowane zmiany art. 63 i art. 64 ustawy o zapasach mają umożliwić rozgraniczenie uprawnień do nakładania kar przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych. Należy wskazać, że ustawa o zapasach w obowiązującym brzmieniu nie wskazuje Prezesa URE jako organu uprawnionego do wymierzania kary określonej w art. 63 ust. 1 pkt 18a, tj. za utrudnianie lub uniemożliwianie przeprowadzenia kontroli w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych – zgodnie bowiem z art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy, Prezes URE jest właściwy tylko odnośnie do kar wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 6, 11, 16, 19 i 19b, co dodatkowo potwierdzone jest treścią art. 64 ust. 3 ustawy. Zgodnie zaś z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o zapasach, do wymierzania kar, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 18a, właściwy jest Prezes Agencji Rezerw Materiałowych (co dodatkowo potwierdzone jest treścią art. 64 ust. 2). Oczywistym wydaje się być to, że skoro Prezes URE uprawniony jest do przeprowadzenia kontroli w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego to powinien być także organem uprawnionym do sankcjonowania utrudniania lub uniemożliwiania przeprowadzenia kontroli tego typu.

Projektowane zmiany wprowadzają sankcje za niewypełnienie przez podmioty zobowiązane kluczowych obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, wynikających zarówno z już obowiązujących przepisów, jak i z nowo wprowadzanych w niniejszym projekcie. Analiza funkcjonowania ustawy w brzmieniu obowiązującym wykazała, że w odniesieniu do niektórych obowiązków, tj. w szczególności w odniesieniu do obowiązku informowania o planach rozpoczęcia przywozu gazu ziemnego, ustawa w brzmieniu obowiązującym nie przewiduje możliwości nałożenia kary pieniężnej za niewywiązanie się z tego obowiązku.

4. Przepisy przejściowe

Projekt obejmuje również przepisy przejściowe (w tym również przepisy doprecyzowujące przepisy ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw), które regulują szczególne zasady postępowania przy tworzeniu zapasów obowiązkowych na sezon 2017/2018.

III. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne. W szczególności proponowane rozwiązanie wzmacnia bezpieczeństwo energetyczne Rzeczypospolitej Polskiej oraz rozstrzyga wątpliwości interpretacyjne istniejące na gruncie obowiązującego stanu prawnego przez co ograniczone zostanie ryzyko regulacyjne przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na polskim rynku gazu.

IV. Przewidywany wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców

Projektowane przepisy nie wpłyną na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

V. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie wpływa na sektor finansów publicznych.

VI. Zgodność z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

VII. Notyfikacja

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące minister właściwy do spraw energii</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Michał Kurtyka, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Energii</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu aleksandra.swiderska@me.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 01-06-2017 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W dniu 22 lipca 2016 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (dalej: nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne), która w celu poprawy bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego usunęła dotychczasowe uprzywilejowanie sprzedaży gazu ziemnego z dostawą na granicy przez nałożenie obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego na własne potrzeby oraz usunęła możliwość uzyskania zwolnienia z tego obowiązku dla tzw. małych sprzedawców.

Dotychczasowe doświadczenia wynikające ze stosowania nowych przepisów dotyczących zapasów obowiązkowych gazu ziemnego wskazują, że konieczne jest podjęcie dalszych działań legislacyjnych w celu wprowadzenia doprecyzowań ułatwiających podmiotom zobowiązanim utrzymywanie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych sygnalizowanych przez uczestników rynku w stosunku do obowiązującego stanu prawnego, tak aby w nowym sezonie magazynowym (październik 2017 – wrzesień 2018) możliwe było utrzymywanie zapasów obowiązkowych na nowych zasadach.

Dodatkowo projekt zawiera odniesienia do uwag Komisji Europejskiej odnośnie do kształtu systemu zapasów obowiązkowych gazu. Ustawa ma na celu wyjaśnienie wątpliwości KE.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Niezbędne jest rozstrzygnięcie szeregu zgłaszanych wątpliwości interpretacyjnych, które zostały ujawnione podczas dotychczasowego stosowania przepisów ustawy, tj.:

- potwierdzenie, że zapasy obowiązkowe są utrzymywane od przywozu netto gazu ziemnego (przywozu pomniejszonego o wywóz), a nie od przywozu brutto,
- wprowadzenie definicji podmiotu przywożącego, precyzującej zakres podmiotowy obowiązku,
- doprecyzowanie, że na potrzeby zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rezerwuje się usługi przesyłania świadczone wyłącznie na zasadach ciągłych rezerwowanych na potrzeby przesyłania zapasu obowiązkowego, a zapasy mogą być utrzymywane jedynie fizycznie w instalacji magazynowej – w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw.

Dodatkowo celowe jest wprowadzenie ułatwień w realizacji obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, w tym:

- zmniejszenie obowiązków administracyjnych przez zniesienie konieczności przedstawiania operatorowi systemu przesyłowego charakterystyki instalacji magazynowej, w której utrzymywane są zapasy obowiązkowe gazu ziemnego,
- wprowadzenie przejrzystych zasad dotyczących uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego przez operatora systemu przesyłowego,
- określenie transparentnych i niedyskryminacyjnych reguł dokonywania rozliczeń z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na zróżnicowanie rynków gazu ziemnego wynikające ze specyficznych uwarunkowań w poszczególnych państwach członkowskich, ustanowione przez te państwa systemy bezpieczeństwa dostaw oraz środki, na których opierają się te systemy, różnią się od siebie w znaczący sposób.

Im bardziej zliberalizowany i konkurencyjny jest rynek gazu ziemnego, w tym większym stopniu państwo buduje system bezpieczeństwa dostaw w oparciu o środki rynkowe i eliminuje bądź znacząco ogranicza stosowanie środków o charakterze nierynkowym.

Im bardziej państwo członkowskie pozostaje uzależnione od importu gazu ziemnego, tym bardziej występuje tendencja do budowania systemu bezpieczeństwa dostaw na środkach o charakterze nierynkowym, w szczególności wykorzystaniu zapasów obowiązkowych.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że tylko we Francji, Włoszech i na Węgrzech system bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego został oparty w tak dużym zakresie na zapasach obowiązkowych jak w Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie każde z ww. państw członkowskich przyjęło odmienną metodologię ustalania wielkości zapasów obowiązkowych oraz sposób realizacji tego obowiązku, a same zapasy obowiązkowe przyjmują postać zapasów sezonowych, tj. podmioty zobowiązane do utrzymywania zapasów mają obowiązek je zatłoczyć przed sezonem zimowym, ale jednocześnie mają prawo wykorzystywać je stosownie do potrzeby podczas sezonu zimowego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego	70	Sprawozdanie z działalności Prezesa URE w 2016 r. (stan na dzień 31.12.2016 r.)	Ułatwienie działalności gospodarczej przez zwiększenie pewności co do prawa dzięki wyjaśnieniu istniejących wątpliwości interpretacyjnych oraz wprowadzenie ułatwień w realizacji obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w kraju i za granicą. Zwiększenie bezpieczeństwa przez zagwarantowanie rezerwacji przepustowości na sprowadzenie zapasów obowiązkowych – w związku z tym możliwa dodatkowa konieczność rezerwacji przepustowości w przypadku utrzymywania zapasów za granicą.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zgłoszony do prowadzenia w trybie odrębnym.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródła finansowania	<p>Proponowana zmiana nie spowoduje wzrostu wydatków z budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Zmiany planowane w zakresie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego nie powodują skutków finansowych dla budżetu państwa, ich celem jest doprecyzowanie obowiązujących przepisów i wprowadzenie ułatwień dla podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych w realizacji tego obowiązku.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak.						
Niemierzalne		Nie dotyczy.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Zmiany w zakresie gazu ziemnego mogą wpłynąć na finanse przedsiębiorców w stosunku do obecnego stanu prawnego. Mogą wpłynąć pozytywnie z uwagi na zwiększenie pewności co do prawa, co przełoży się na zmniejszenie obciążeń związanych z realizacją obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.</p> <p>Utrzymanie dodatkowej przepustowości na potrzeby zapasu za granicą, w przypadku decyzji przedsiębiorstwa, może wymagać dodatkowych kosztów rezerwacji przepustowości (w zależności od posiadanych zarezerwowanych zdolności). Dla zapasów utrzymywanych na terenie RP koszty ich utrzymywania nie ulegną zmianie.</p>							

	Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz: Proponowane zmiany w zakresie gazu ziemnego wpływają na zmniejszenie obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy mają wejść w życie zgodnie z treścią ustawy, tak aby zaczęły obowiązywać od nowego sezonu utrzymywania zapasów obowiązkowych.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekt funkcjonowania przepisów będzie oceniany w ramach oceny skuteczności funkcjonowania systemu zapasów w szczególności w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa lub w przypadku konieczności wypełnienia przez Polskę zobowiązań dotyczących zabezpieczenia rynku gazu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.



Warszawa, 6 czerwca 2017 r.

RKP-48665-2017

KPRM



Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.909.2017/4/kr

dot.: RM-10-68-17 z 2.06.2017 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

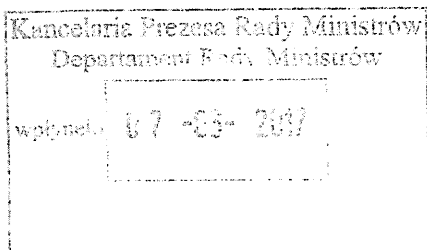
Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem
z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU
Korona Szymoniak

Do wiadomości:
Pan Krzysztof Tchórzewski
Minister Energii



ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ENERGII¹⁾

z dnia

**w sprawie sposobu prowadzenia rozliczeń z tytułu uruchomienia zapasów
obowiązkowych gazu ziemnego**

Na podstawie art. 52 ust. 9 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1899, 1948 i 1986 oraz z 2017 r. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń;
- 2) szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenie doba gazowa oznacza okres od godz. 6⁰⁰ danego dnia do godziny 6⁰⁰ dnia następnego.

§ 3. 1. Rozliczenia z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego prowadzone są przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych odrębnie w odniesieniu do:

- 1) ilości gazu ziemnego stanowiących zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, które zostały odebrane od przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, w okresie, w którym uruchomiono te zapasy;
- 2) ilości gazu ziemnego, które zostały dostarczone podmiotom zlecającym usługę przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego, na rzecz których uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, w okresie, w którym doszło do uruchomienia tych zapasów.

¹⁾ Minister Energii kieruje działem administracji rządowej – energia, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Energii (Dz. U. poz. 2087).

2. Ilości gazu ziemnego, o których mowa w ust. 1 pkt 1, podlegają rozliczeniu w ramach procedury uregulowanej przepisami § 4–6. Procedura rozliczania zapasów obowiązkowych znajduje zastosowanie wyłącznie w okresie, w którym uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego.

3. Ilości gazu ziemnego, o których mowa w ust. 1 pkt 2, podlegają rozliczeniu na zasadach określonych w § 6.

§ 4. 1. W celu dokonania rozliczenia z przedsiębiorstwami energetycznymi lub podmiotami, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych ustala ilości gazu ziemnego, które zostały odebrane od każdego z tych przedsiębiorstw energetycznych lub podmiotów, w każdej dobie gazowej, w której doszło do uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

2. Ilości gazu ziemnego, o których mowa w ust. 1, ustalane są na podstawie:

- 1) informacji przekazanych operatorowi systemu przesyłowego gazowego lub operatorowi systemów połączonych gazowych przez operatora systemu magazynowania w odniesieniu do zapasów obowiązkowych odebranych z instalacji magazynowych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) informacji dotyczących alokacji i niezbilansowania ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego, będących zleceniodawcą usługi przesyłania, w odniesieniu do zapasów obowiązkowych uruchomionych z instalacji magazynowych znajdujących się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, potwierdzeniem uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w dobie gazowej, zgodnie z poleceniem operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, jest przekazanie do przesyłania, niezależnie od dostarczanych zapasów obowiązkowych, ilości gazu ziemnego nie mniejszych niż odebrane z systemu przesyłowego.

4. Dla każdej doby gazowej, w której od przedsiębiorstwa energetycznego lub podmiotu, o którym mowa w ust. 1, zostały odebrane ilości gazu ziemnego, o których mowa w ust. 1, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych zobowiązany jest uiścić na rzecz takiego przedsiębiorstwa lub podmiotu opłatę za odebrane zapasy obowiązkowe, obliczaną według następującego wzoru:

$$O_{OZB} = IO * CSR$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

O_{OZB} – opłatę za odebrane zapasy obowiązkowe w [zł]

IO – odebrane ilości gazu ziemnego [w kWh],

CSR – cenę średnią rozliczenia w [zł/kWh], właściwą dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, ustalaną zgodnie z § 5.

5. Opłata obliczona zgodnie z ust. 4, poniesiona przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych za odebrane zapasy obowiązkowe, stanowi koszt związany z prowadzeniem działalności polegającej na bilansowaniu sieci przesyłowej i wchodzi w skład kosztów uwzględnianych przy określaniu opłaty związanej z neutralnością bilansowania.

§ 5. 1. Cena średnia rozliczenia CSR, o której mowa w § 4 ust. 4, ustalana jest odrębnie dla każdej doby gazowej, w której doszło do uruchomienia zapasów obowiązkowych.

2. Cena średnia rozliczenia CSR ustalana jest jako cena stanowiąca średnią ważoną wolumenem ze wszystkich transakcji giełdowych zawartych w odniesieniu do danej doby gazowej na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 719, z późn. zm.²⁾ lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1636, 1948 i 1997 oraz 2017 r. poz. 724, 768 i 791), w ramach rynku na którym obrót gazem ziemnym prowadzony jest w dniu jego dostawy (indeks dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego).

3. W braku możliwości wyznaczenia ceny średniej rozliczenia w sposób określony w ust. 2, jako cenę średnią rozliczenia przyjmuje się cenę ustaloną na podstawie ostatnio opublikowanego indeksu dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego.

4. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych zamieszcza na swojej stronie internetowej informacje o wysokości ceny średniej rozliczenia CSR obowiązującej dla każdej doby gazowej okresu, w którym prowadzone są rozliczenia z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 831, 904 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 724, 768 i 791.

§ 6. Ilości gazu ziemnego, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, rozliczane są w ramach rozliczeń z tytułu niezbilansowania ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych z systemu gazowego, na podstawie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej, o której mowa w art. 9g ust. 6 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, 791 i ...).

§ 7. W celu zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych:

- 1) przenosi koszty i przychody z tytułu działalności bilansowania systemu przesyłowego gazowego na użytkowników systemu gazowego za pomocą opłaty związanej z neutralnością bilansowania w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (Dz. Urz. UE L 91 z 27.03.2014 str. 15);
- 2) stosuje odpowiednio metodologię kalkulacji opłat związanych z neutralnością bilansowania ustaloną lub zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 30 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ENERGII

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania rozporządzenia wynika z konieczności uregulowania zasad prowadzenia rozliczeń z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, po zmianach stanu prawnego skutkujących znacznym rozszerzeniem kategorii podmiotów zobowiązanych do utrzymywania takich zapasów. W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1899, 1165 i 1986), zwanej dalej „ustawą o zapasach”, do utrzymywania zapasów obowiązkowych zobowiązane jest każde przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz każdy podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego. Zmiana art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach, skutkująca rozszerzeniem kategorii podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, dokonana została na mocy art. 10 pkt 12 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1165 i 1986). Jednocześnie powyższa ustawa nie wprowadziła do ustawy o zapasach zmian w obszarze związanym z prowadzeniem rozliczeń z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, w tym rozliczeń z podmiotami zobowiązanymi do utrzymywania zapasów, oraz rozliczeń z podmiotami odbierającymi gaz ziemny w sytuacji, w której doszło do uruchomienia zapasów obowiązkowych.

Szczegółowe zasady związane z uruchamianiem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego uregulowane były dotychczas przepisami rozdziału 6 ustawy o zapasach. Przewidywały one między innymi, że zapasy obowiązkowe gazu ziemnego są uruchamiane przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw energii (art. 52 ust. 1 ustawy o zapasach). Natomiast rozliczenia z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych były prowadzone na podstawie przepisów art. 52 ust. 6 ustawy o zapasach. Zgodnie z tymi przepisami, przedsiębiorstwo energetyczne i zlecający usługę przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego, na których rzecz nastąpiło uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego w terminie 60 dni, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło ich uruchomienie:

- 1) dostarczą właścicielowi wykorzystanego gazu ziemnego równoważne ilości gazu ziemnego, o ile istnieją techniczne możliwości zatłoczenia gazu ziemnego do instalacji magazynowej, lub

- 2) dokonają rozliczeń z właścicielem dostarczonego im gazu ziemnego, zgodnie z zasadami określonymi w obowiązującej taryfie właściciela tego gazu; jeżeli właściciel gazu ziemnego nie jest obowiązany do posiadania taryfy, zasady rozliczeń określą rozliczające się strony.

Z uwagi na opisane powyżej zmiany stanu prawnego (rozszerzenie kategorii podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych), a także ze względu na faktyczny sposób, w jaki następuje uruchomienie zapasów obowiązkowych, zastosowanie regulacji wynikającej z art. 52 ust. 6 w stanie faktycznym, w którym dojdzie do uruchomienia zapasów obowiązkowych należących do wielu podmiotów, może w znacznym stopniu utrudnić możliwość efektywnego dokonania rozliczenia pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi podmiotami. Utrudniony może być zwłaszcza proces identyfikacji podmiotów („właściciela dostarczanego gazu” oraz „podmiotu, któremu ten gaz został dostarczony”), pomiędzy którymi powinno zostać dokonane rozliczenie na zasadach uregulowanych w art. 52 ust. 6 (zgodnie z dotychczasową treścią tego przepisu). Wskazać w szczególności należy, że w obecnym stanie prawnym brak jest regulacji, z których wynikałyby mechanizmy służące takiej identyfikacji. Co równie istotne, dokonanie takiej identyfikacji byłoby mocno utrudnione z uwagi na to, że ceny, po których powinno zostać przeprowadzone rozliczenie, byłyby zróżnicowane: każdy „właściciel dostarczonego gazu” stosowałby bowiem cenę ustaloną w swojej taryfie, a w braku takiej taryfy cena musiałaby zostać uzgodniona pomiędzy rozliczającymi się stronami (co z kolei mogłoby skutkować powstawaniem sporów co do wysokości ceny rozliczeniowej).

Z powyższych względów zasadne jest, aby rozliczenia z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego prowadzone były przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych. Zgodnie z projektem zmiany do art. 52 ust. 5 ustawy o zapasach, uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego stanowi szczególne działania bilansujące znajdujące zastosowanie w stanie nadzwyczajnym w rozumieniu art. 10 ust. 3 lit. c Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego, zwanego dalej „rozporządzeniem 994/2010”. W ramach szczególnych działań bilansujących o których mowa powyżej, wdrażanych w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych:

- 1) dokonuje rozliczeń z tytułu pobranych i dostarczonych ilości gazu ziemnego stanowiących zapasy obowiązkowe;
- 2) wdraża szczególne zasady bilansowania systemu przesyłowego gazowego oraz prowadzenia rozliczeń z użytkownikami tego systemu z tytułu niezbilansowania;
- 3) zapewnia neutralność kosztową działalności w zakresie bilansowania systemu przesyłowego gazowego poprzez przeniesienie kosztów i przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności na użytkowników systemu gazowego.

Określając w przepisach ustawy rolę operatora systemu przesyłowego lub operatora systemów połączonych gazowych przyjęto, że z uwagi na szczególny status prawny operatora, działania podejmowane przez niego w związku z uruchomieniem i rozliczaniem zapasów obowiązkowych powinny opierać się na zasadzie neutralności kosztowej działań bilansujących, zgodnie z którą operator nie może czerpać zysków ani osiągać strat w związku z prowadzeniem działalności w zakresie bilansowania systemu przesyłowego.

Ustawa o zapasach (at. 52 ust. 9) przewiduje również, że szczegółowe zasady związane z wdrażaniem w/w działań powinny zostać określone w rozporządzeniu wykonawczym wydanym przez ministra właściwego do spraw energii.

Jak z powyższego wynika, projektowane zmiany stanu prawnego zostały opracowane w oparciu o założenie, że w sytuacji uruchomienia zapasów obowiązkowych aktualizuje się przepis art. 2 ust. 4 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych, zwanego dalej „rozporządzeniem 312/2014”. Rozporządzenie to określa szczegółowo zasady bilansowania systemu przesyłowego, w tym zasady nabywania przez operatora systemu przesyłowego gazu ziemnego na potrzeby bilansowania. Zgodnie z art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014, rozporządzenie to nie ma jednak zastosowania do sytuacji nadzwyczajnych, w których operator systemu przesyłowego wdraża szczególne środki określone, odpowiednio, w mających zastosowanie przepisach krajowych i na podstawie rozporządzenia 994/2010. Innymi słowy, z art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014 wynika, że w sytuacji uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego (będącej sytuacją nadzwyczajną w rozumieniu rozporządzenia 994/2010), przepisy rozporządzenia 312/2014 nie znajdują zastosowania do prowadzenia bilansowania systemu przesyłowego przez operatora systemu przesyłowego. Brak związania operatora przepisami rozporządzenia 312/2014 w

okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych został wyrażony w treści ust. 6 w art. 52 ustawy o zapasach.

Ponadto z art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014 wynika również, że w sytuacji uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego (tj. w stanie nadzwyczajnym w rozumieniu rozporządzenia 994/2010) operator systemu przesyłowego powinien wdrożyć szczegółowe środki określone w przepisach krajowych, w celu bilansowania systemu przesyłowego (w okresie, w którym taka sytuacja nadzwyczajna ma miejsce).

Mając powyższe na względzie, uzasadnione jest uregulowanie przepisami prawa polskiego mechanizmów prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego (mających charakter „szczegółowych środków”, o których mowa w art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014) uwzględniających szczególne warunki funkcjonowania systemów gazowych w stanie nadzwyczajnym. Z wykładni ww. przepisów rozporządzenia 312/2014 r. wynika bowiem, że państwa członkowskie są uprawnione do opracowania szczególnych zasad bilansowania systemu przesyłowego w sytuacji nadzwyczajnej. Celem projektowanych zmian w art. 52 ustawy o zapasach (dotyczących uruchamiania i rozliczania zapasów obowiązkowych) a także celem niniejszego rozporządzenia jest więc ustanowienie szczególnych zasad bilansowania systemu przesyłowego znajdujących zastosowanie w sytuacji nadzwyczajnej. Uwzględniając powyższe oraz cel stosowania środka w postaci uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego (zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego i bezpieczeństwa dostaw gazu), uzasadnione jest zakwalifikowanie tego środka jako szczególnego działania bilansującego podejmowanego przez operatora w stanie nadzwyczajnym. Kwalifikacja ta znalazła odzwierciedlenie w treści projektowanego art. 52 ust. 5 ustawy o zapasach.

Za przedstawionym podejściem przemawiają następujące argumenty.

Art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014 został sformułowany w sposób nieprecyzyjny, m.in. można wskazać na brak bezpośredniego nawiązania w tym przepisie do „stanów kryzysowych” określonych art. 10 ust. 3 rozporządzenia 994/2010. Niemniej jednak celowościowa oraz systemowa wykładnia przepisów rozporządzenia 312/2014, w powiązaniu z wytycznymi ramowymi ACER ws. bilansowania systemów przesyłowych³⁾, stanowiącymi podstawę do opracowania rozporządzenia 312/2014, uzasadniają przyjęcie takiego

³⁾ *Framework Guidelines on Gas Balancing in Transmission Systems, FGB-2011-G-002, 18 October 2011, www.acer.europa.eu.*

stanowiska, zgodnie z którym wyłączenie stosowania przepisów rozporządzenia 312/2014 dotyczy jedynie stanu nadzwyczajnego w rozumieniu art. 10 ust. 3 lit c rozporządzenia 994/2010. Co za tym idzie rozporządzenie 312/2014 powinno znajdować zastosowanie w stanach wczesnego ostrzeżenia i alarmowym, określonych odpowiednio w art. 10 ust. 3 lit a i b rozporządzenia 994/2010, a zatem w stanach, w których stosowane są rynkowe środki zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu. Przyjęcie takiej wykładni jest też uzasadnione z celowościowego punktu widzenia: skoro bowiem do momentu wprowadzenia stanu nadzwyczajnego sytuacja kryzysowa zwalczana jest przy wykorzystaniu środków rynkowych, to brak jest uzasadnienia, aby środki rynkowe (w tym mechanizmy bilansowania systemu przesyłowego) mogły być stosowane z wyłączeniem zasad przewidzianych w rozporządzeniu 312/2014.

Z analizowanego art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014 wynika zatem, że w stanie nadzwyczajnym w rozumieniu art. 10 ust. 3 lit c rozporządzenia 994/2010 (w tym w sytuacji uruchomienia zapasów obowiązkowych) zasady bilansowania systemu przesyłowego i rozliczania niezbilansowania, uregulowane w rozporządzeniu 312/2014, nie mają zastosowania, a zatem do takiego stanu nadzwyczajnego powinny znaleźć zastosowanie szczególne zasady bilansowania systemu przesyłowego i rozliczania niezbilansowania, wdrażane przez operatora systemu przesyłowego jako środki szczegółowe określone w przepisach krajowych (np. w ustawie o zapasach). Za powyższym podejściem przemawiają również powołane powyżej wytyczne ramowe ACER ws. bilansowania systemów przesyłowych (por. wytyczne wskazane na str. 9, pkt 1.5, drugi akapit).

Należy ponadto przyjąć, że w stanie nadzwyczajnym w rozumieniu rozporządzenia 994/2010, operator systemu przesyłowego może wykonywać działalność obejmującą nabywanie gazu i rozliczanie niezbilansowania (w związku z uruchomieniem zapasu obowiązkowego) na zasadach określonych w przepisach krajowych, gdyż jest to działalność, która na gruncie art. 2 ust. 4 rozporządzenia 312/2014 może być przypisana do zadań tego operatora.

Projekt ustawy poszerza również zakres obowiązków informacyjnych podmiotów uczestniczących w procesie uruchamiania zapasów obowiązkowych. Obowiązki te zgodnie z projektem nowelizacji zostaną uregulowane w art. 52 ust. 9–12. W ramach tych przepisów uregulowano m.in. obowiązki informacyjne operatora wobec ministra właściwego do spraw energii oraz wobec Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Nałożenie na operatora powyższych obowiązków informacyjnych uzasadnione jest tym, że uruchomienie zapasów obowiązkowych następuje w sytuacji nadzwyczajnej, a celem tego rozwiązania jest

przywrócenie stanu bezpieczeństwa paliwowego państwa (w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o zapasach). W związku z powyższym niezbędne jest zagwarantowanie możliwości niezwłocznego uzyskiwania informacji związanych z uruchomieniem zapasów obowiązkowych przez organy administracji publicznej odpowiedzialne za bezpieczeństwo energetyczne kraju.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej tło regulacyjne, procedura prowadzenia rozliczeń z tytułu uruchomienia zapasów w obowiązkowych (przewidująca określone zadania dla operatora systemu przesyłowego) została uregulowana w projektowanym rozporządzeniu jako autonomiczna procedura (procedura mająca zastosowanie w „sytuacji nadzwyczajnej, w której operator systemu przesyłowego wdraża szczegółowe środki określone, odpowiednio, w mających zastosowanie przepisach krajowych (...)\”), obejmująca szczególne zasady rozliczeń z tytułu niezbilansowania, zgodna z rozporządzeniem 312/2014 i rozporządzeniem 994/2010. Po wydaniu rozporządzenia procedura ta powinna zostać uwzględniona w treści instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej operatora systemu przesyłowego.

Mając powyższe na względzie, projektowane rozporządzenie przewiduje, że rozliczenia z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego prowadzone będą odrębnie w odniesieniu do:

- 1) ilości gazu ziemnego stanowiących zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, które zostały odebrane od przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, oraz
- 2) ilości gazu ziemnego, które zostały dostarczone podmiotom zlecającym usługę przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego, na rzecz których nastąpiło uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

Ilości gazu ziemnego odebrane przez operatora systemu przesyłowego od przedsiębiorstw energetycznych lub podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych rozliczne będą dobowo, w ramach procedury uregulowanej w § 4–6 rozporządzenia, po cenie średniej rozliczenia ustalonej zgodnie z zasadami zawartymi w projektowanym § 5 rozporządzenia.

Rozporządzenie określa sposób zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów

połączonych gazowych w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych. Neutralność tę operator zapewnia za pomocą opłaty związanej z neutralnością bilansowania, przy czym odpowiednie zastosowanie znajdzie w tym zakresie metodologia kalkulacji opłat związanych z neutralnością bilansowania ustalona lub zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 30 ust. 2 rozporządzenia 312/2014.

§ 4 projektu rozporządzenia określa mechanizm ustalania przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych ilości gazu ziemnego, które zostały odebrane od podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych, w każdej dobie gazowej, w której doszło do ich uruchomienia, przy czym mechanizm ten został zróżnicowany w zależności od tego czy zapasy obowiązkowe gazu ziemnego są utrzymywane na terytorium Polski czy też poza jej granicami.

Cena średnia rozliczenia będzie ustalana jako cena stanowiąca średnią ważoną wolumenem ze wszystkich transakcji giełdowych zawartych w odniesieniu do danej doby gazowej na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, w ramach rynku na którym obrót gazem ziemnym prowadzony jest w dniu jego dostawy (indeks dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego). Na skutek wdrożenia powyższej regulacji, cena średnia rozliczenia ustalana będzie w oparciu o niezależny i obiektywny miernik (tj. w oparciu o indeks giełdowy właściwy dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego). Wskazać należy, iż w oparciu o taki sam mechanizm wyznaczana jest obecnie przez operatora systemu przesyłowego tzw. cena średnia rozliczenia bilansowania, po której operator ten prowadzi rozliczenia z tytułu niezbilansowania systemu przesyłowego. Rozliczenia z tytułu gazu ziemnego odebranego od przedsiębiorstw energetycznych lub podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych prowadzone będą po zakończeniu każdego miesiąca, w którym dojdzie do uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

W celu jednoznacznego przesądzenia, że rozliczenie z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych powinno mieć charakter wyłącznie finansowy, do projektowanego rozporządzenia wprowadzono regulację zawartą w § 7, z której wynika, że ww. rozliczenie nie może zostać dokonane poprzez spełnienie świadczenia polegającego na dostarczeniu

równoważnych ilości gazu ziemnego (w miejsce opłaty ustalonej zgodnie z § 4 i 5). Wyłączona zostanie zatem możliwość dokonania rozliczenia w sposób wynikający z dotychczasowego art. 52 ust. 6 pkt 1 ustawy o zapasach (tj. rozliczenia poprzez dostarczenie właścicielowi wykorzystanego gazu ziemnego równoważnych ilości gazu ziemnego, o ile istnieją techniczne możliwości zatłoczenia gazu ziemnego do instalacji magazynowej).

Z kolei rozliczenia z podmiotami zlecającymi usługę przesyłania lub dystrybucji, na rzecz których nastąpiło uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, prowadzone będą w ramach odrębnej procedury bilansowania systemu przesyłowego w sytuacji nadzwyczajnej uregulowanej przepisami § 6 projektowanego rozporządzenia. Procedura ta stosowana będzie w odniesieniu do bilansowania całego systemu przesyłowego w każdej dobie gazowej, w której doszło do uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. Ilości gazu ziemnego dostarczone podmiotom zlecającym usługę przesyłania lub dystrybucji w ramach uruchomionych zapasów obowiązkowych uwzględniane zatem będą w ramach prowadzenia przez operatora systemu przesyłowego rozliczeń z tytułu niezbilansowania ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych z systemu gazowego w sytuacji nadzwyczajnej.

Dodać należy, że rozliczenia z tytułu niezbilansowania ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych z systemu gazowego w sytuacji nadzwyczajnej prowadzone będą z uwzględnieniem zasady wyrażonej w projektowanym § 5 ust. 2 rozporządzenia. Przepis ten przewiduje, że w dobach gazowych, w których doszło do uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, do rozliczania niezbilansowania nie stosuje się tzw. końcowej ceny kupna oraz końcowej ceny sprzedaży (w rozumieniu art. 22 rozporządzenia 312/2014), a rozliczenie niezbilansowania następuje po cenie obliczonej zgodnie z § 5 ust. 2 lub 3 rozporządzenia, tj. co do zasady po cenie obliczanej zgodnie z mechanizmem kształtowania średniej ceny rozliczenia. Rozwiązanie takie sprawi, że z jednej strony nie powstanie strata po stronie przedsiębiorstw energetycznych i podmiotów, od których zapas obowiązkowy jest odbierany – cena po której operator będzie nabywał gaz stanowiący zapas obowiązkowy będzie bowiem analogiczna do ceny wykorzystywanej w ramach bilansowania handlowego (tymczasem w razie zastosowania cen końcowych operator nabywałby paliwo gazowe stanowiące zapas obowiązkowy po cenie średniej, a odsprzedawałby w ramach bilansowania handlowego po cenie końcowej). Z drugiej zaś strony podmioty wprowadzające do systemu przesyłowego większe ilości paliwa gazowego aniżeli ilości odebrane przez ich odbiorców (co przyczynia się do zniwelowania skutków sytuacji kryzysowej) nie będą z tego tytułu obciążane koniecznością odsprzedaży paliwa gazowego do

OSP po cenie krańcowej, co również generowałyby straty finansowe po stronie takich podmiotów.